

Obsah

Předmluva	V
Seznam použitých zkratk	VII
Seznam obrázků	XV
Seznam tabulek	XVII
Seznam boxů	XIX
1. Teoretická východiska a nástroje zahraničně obchodní politiky	1
1.1 Podstata a funkce zahraničního obchodu	1
1.2 Zahraničně obchodní politika a její základní typy	4
1.2.1 Protekcionismus a formování protekcionistických teorií zahraničního obchodu	7
1.2.1.1 Formování teoretické koncepce protekcionismu	8
1.2.1.2 Historický exkurz: protekcionismus v mezinárodním obchodě	10
1.2.2 Liberalismus a formování liberálních teorií zahraničního obchodu	12
1.2.2.1 Formování teoretické koncepce liberalismu	13
1.2.2.2 Historický exkurz: liberalismus v mezinárodním obchodě	15
1.2.2.3 Mnohostranný obchodní systém v rámci GATT a WTO	16
1.2.2.3.1 Všeobecná dohoda o clech a obchodu	17
1.2.2.3.2 Světová obchodní organizace	24
1.3 Nástroje obchodní politiky	24
1.3.1 Autonomní nástroje obchodní politiky	25
1.3.1.1 Tarifní nástroje	25
1.3.1.2 Netarifní nástroje	30
1.3.2 Smluvní nástroje	32
1.4 Liberalismus versus protekcionismus v podmínkách světového obchodu	35
Klíčová slova	37
2. Zahraničně obchodní politika Československa v letech 1945–1990	39
2.1 Politické mezníky v utváření zahraničně obchodní politiky Československa po roce 1945	40

2.2	Hospodářská politika v Československu po roce 1945	43
2.3	Zahraničně obchodní politika a postavení zahraničního obchodu v komplexu vnějších ekonomických vztahů ČSR (ČSSR)	47
2.4	Řízení zahraničního obchodu v ČSR po roce 1945	48
2.4.1	Úloha celní správy v období socialismu	52
2.4.2	Nástroje řízení zahraničního obchodu v Československu	53
2.4.2.1	Devizový kurz jako nástroj hospodářské politiky v Československu v období socialismu	56
2.4.2.2	Funkce cla v Československu v období socialismu ...	57
2.4.3	Funkce zahraničního obchodu v československé ekonomice ...	60
2.4.4	Podíl zahraničního obchodu na národním hospodářství	61
2.5	Obchodní politika v Československu po roce 1948 – zásady a formy realizace	65
2.5.1	RVHP a hospodářské vztahy Československa se socialistickými zeměmi	67
2.5.1.1	Ceny v zahraničním obchodě se socialistickými zeměmi	73
2.5.1.2	Nástroje obchodní politiky v obchodním styku se socialistickými zeměmi	75
2.5.1.3	Zahraniční obchod ČSR (ČSSR) se socialistickými zeměmi	78
2.5.2	GATT a hospodářské vztahy Československa s nesocialistickými zeměmi	83
2.5.2.1	Působení Československa v GATT	84
2.5.2.2	Nástroje obchodní politiky v obchodním styku s nesocialistickými zeměmi	85
2.5.2.3	Zahraniční obchod ČSR (ČSSR) s nesocialistickými zeměmi	87
2.5.3	Zahraniční obchod ČSR (ČSSR) s rozvojovými zeměmi	90
2.5.3.1	Nástroje obchodní politiky v obchodním styku s rozvojovými zeměmi	92
	Závěr	93
	Klíčová slova	95
3.	Zahraničně obchodní politika ČSFR a ČR v období ekonomické transformace	97
3.1	Hlavní faktory působící na vytváření zahraničně obchodní politiky ČR na počátku transformačního období	97
3.2	Zahraničně obchodní politika ČSFR v letech 1990–1992	99
3.2.1	Změny v řízení a realizaci zahraničního obchodu po roce 1990	100
3.2.2	Autonomní opatření zahraničně obchodní politiky v podmínkách ČSFR	102

3.2.3	Smluvní opatření zahraničně obchodní politiky v podmínkách ČSFR	104
3.2.3.1	Celní unie mezi ČR a SR	108
3.2.3.2	Zóna volného obchodu mezi ČR a Evropským společenstvím	110
3.2.3.3	Zóna volného obchodu mezi ČR a zeměmi ESVO ...	111
3.2.3.4	Středoevropská zóna volného obchodu	112
3.3	Zahraničně obchodní politika ČR v letech 1993–2004	113
3.3.1	Komparativní výhody české ekonomiky – základní výchozí podmínky pro formování zahraničně obchodní politiky ČR v tržním prostředí	114
3.3.2	Autonomní nástroje zahraničně obchodní politiky ČR	115
3.3.2.1	Tarifní nástroje	116
3.3.2.2	Netarifní nástroje	119
3.3.2.3	Celní politika ČR	123
3.3.3	Smluvní nástroje zahraničně obchodní politiky ČR	125
3.3.3.1	Bilaterální zahraničně obchodní vztahy	126
3.3.3.2	Multilaterální obchodní vztahy ČR	128
3.3.3.3	Mnohostranné obchodní vztahy ČR v rámci GATT/WTO	142
	Závěr	144
	Klíčová slova	145
4.	Důsledky vstupu do EU pro zahraničně obchodní politiku České republiky	147
4.1	Institucionální změny	147
4.1.1	Podstata, vznik a cíle společné obchodní politiky EU	148
4.1.2	Nástroje společné obchodní politiky	150
4.1.2.1	Autonomní nástroje	151
4.1.2.2	Smluvní nástroje a preferenční systém v EU	153
4.1.3	Formování cílů a nástrojů společné obchodní politiky EU ...	156
4.1.4	Kompetence národních orgánů v oblasti tvorby a realizace společné obchodní politiky EU a vize české diplomacie	158
4.1.4.1	Priority českého předsednictví v Radě EU	160
4.1.5	Aplikace celní politiky na území ČR	161
4.2	Proexportní politika ČR po vstupu do Evropské unie	164
4.2.1	Význam exportu pro českou ekonomiku	164
4.2.2	Podpora exportu ze strany EU	167
4.2.3	Formy realizace podpory exportu v ČR	169
4.2.3.1	Státní podpora exportu v ČR	169
4.2.3.2	Nestátní podpora exportu v ČR	172
4.2.4	Hlavní cíle v oblasti podpory exportu	173

4.2.5	Současné problémy českých exportérů a návrhy na zdokonalení systému podpory exportu v ČR	177
4.2.5.1	Nedostatky na straně exportérů	177
4.2.5.2	Nedostatky na straně států	178
4.3	Míra otevřenosti české ekonomiky	181
4.3.1	Výchozí základna pro zpracování analýzy	181
4.3.2	Vývoj míry otevřenosti české ekonomiky v letech 1993–2007	183
4.3.3	Tvar otevřenosti české ekonomiky	188
4.3.3.1	Teritoriální struktura zahraničního obchodu	188
4.3.3.2	Komoditní struktura zahraničního obchodu	194
4.3.3.3	Transformační výkon české ekonomiky	199
4.3.3.4	Zjevné komparativní výhody Česka při vývozech do EU	200
4.3.4	Volný obchod a ekonomická svoboda	205
	Závěr	205
	Klíčová slova	208
5.	Současné trendy ve vývoji světového obchodu a stanoviska ČR k otázkám liberalizace světového obchodu	209
5.1	Současné trendy ve vývoji světového obchodu	209
5.2	Současné trendy ve vývoji mezinárodní obchodní politiky	215
5.2.1	Význam a postavení regionálních obchodních dohod	216
5.2.2	Liberalizace obchodu a WTO	219
5.2.2.1	Kompromisní návrhy EU pro Rozvojové kolo z Dohy	224
5.2.2.2	Postoj ČR k otázkám liberalizace světového obchodu	226
	Závěr	227
	Klíčová slova	229
	Literatura	231
	Rejstřík	241